

מאמר

סקירת מערכות

מה צפוי לך בבדיקת סקירת מערכות ומתי יש צורך לבצע אותה?

סקירת מערכות הינה בדיקת אולטראסאונד, המבוצעת על ידי רופא מיומן , המתמחה בביצוע בדיקה זו והוכשר לכך במיוחד. במהלך סקירת המערכות, נבדקים איברי העובר השונים, בחיפוש אחר מומים מולדים והפרעות התפתחות.

סקירת המערכות כוללת התבוננות, באמצעות מכשיר האולטרא סאונד, על כל אברי העובר, החל מן הראש, כולל חדרי המוח, דרך הפנים והצוואר, ארבעה מדורי הלב, הריאות, הסרעפת, אברי הבטן, הכליות, שלפוחית השתן, עמוד השדרה והגפיים. כמו כן נבדקים מנח ומצג העובר, מיקום השליה, כמות מי השפיר ומדידות בסיסיות של העובר. בסקירת המערכות ניתן לזהות, ברוב המקרים , גם את מין העובר.

סקירת מערכות אורכת בד"כ בין 20 ל 40 דקות, תלוי בדופן הפנימית של בטן האם, כמות מי השפיר בשק ההריון, תנוחת העובר בזמן הסקירה ועוד.

חשיבות סקירת מערכות רבה, שכן, לעיתים , בעקבותיה, מתגלים ממצאים המובילים להפסקת ההריון באופן מיידי או להתייעצות עם רופא ילדים או כירורג ילדים לשם הערכת מצב העובר להמשך התפתחותו או לקראת לידתו. בחלק מהמקרים, ההמלצה תהייה על עריכת בדיקות נוספות כגון דיקור מי שפיר או סיטי שליה (בשבועות מוקדמים מאוד), לצורך קבלת החלטה לגבי המשך ההריון והסיכון /הסיכוי להמשכו.

סקירת מערכות מוקדמת

מתבצעת בין השבועות 14 ועד 17 להריון, כלומר בחודש הרביעי. הבדיקה אינה כואבת ואינה מסוכנת לאם או לעובר. סקירת מערכות מוקדמת, מתבצעת באמצעות אולטרסאונד וגינלי (נרתיקי) ומאפשרת לזהות בשלב מוקדם מאד של ההריון,את מרבית המומים והסמנים הכרומוזומליים(אם חלילה יש). לעיתים הבדיקה מלווה בתחושת אי נוחות קלה. גילוי ממצאים בסקירה המוקדמת, יכול להצביע על צורך מיידי בהפסקת ההריון, שבמידה מסויימת יכול לעבור קל יותר (בשל ההתערבות בשלב מוקדם יחסית) הן מבחינה פיזית והן מבחינה נפשית .

מרכיב חשוב של הסקירה המוקדמת הינו חיפוש סמנים כרומוזומליים. סמנים אלו, מופיעים בתדירות גבוהה בעוברים עם תסמונת דאון וכד'. במידה ונמצא סמן כזה, יש צורך בבירור מעמיק יותר , כלומר יעוץ גנטי לשם בדיקת הצורך בביצוע דיקור מי שפיר. בכל מקרה, יש לזכור, כי קיימים מומים שכלל אינם ברי איתור בבדיקת אולטרסאונד, ואפילו תעשה בתנאים האופטימליים ביותר ובמיומנות מירבית. בין אלה ניתן למנות הפרעות תפקוד כמו שיתוק מוחין, אוטיזם, סוגי עיוורון וחרשות, מספר מחלות גנטיות ועוד, שהמשותף לכולם , העדר ביטוי בעובר.

חלק מהסמנים המתגלים ב**סקירת מערכות** המוקדמת, נעלם עד לסקירת המערכות

המאוחרת יותר. בכל מקרה, העדר סמנים, מקטין משמעותית, את הסיכוי שאותו עובר לוקה בתסמונת כרומוזומלית גם בקרב נשים מבוגרות יותר (הנמצאות בכל מקרה, בסיכון גבוה יותר). מרבית הסקירות, מוקלטות ע"י הרופא המומחה, במכשיר וידאו, וזוהי מזכרת נפלאה לכם ולילדכם, לאחר היוולדו, מהימים בהם עוד היה עובר.

סקירת מערכות מאוחרת

מתבצעת בין השבועות 20 ל 24. מכיוון שבודקים את אותו העובר, רוב הדברים שנצפו בסקירה הראשונה ייראו גם בשנייה. בכל זאת, חשיבותה של הסקירה המאוחרת רבה, שכן, מומים, שהיו קטנים מאד או שלא ניתן היה לראותם כלל, בסקירה הראשונה, כגון חלק ממומי הפנים, שפה שסועה, מומי לב, ועמוד שדרה, מוח וכליות, ניתנים יהיו לזיהוי בסקירה השנייה, כאשר העובר גדול וברור יותר. בסקירה השנייה, יש חשיבות לשימוש באולטראסאונד תלת מימדי, הבדיקה נעשית הפעם, בעזרת נוזל ג'ל הנמרח על הבטן, כשמכשיר האולטראסאונד נע עליה, ולא בבדיקה ווגינלית, על מנת לא לפגוע בעובר. המכשיר התלת מימדי, מאפשר אפיון טוב יותר של מבנה העובר השלם ואבחון מדויק יותר במידה וקיימים מומי פנים, גפיים ושלד.